

Aan de gemeenteraad van Horst aan de Maas

Horst, 14 december 2010

Betreft: toelichting op burgerinitiatief vereniging Behoud de Parel

Geachte gemeenteraadsleden,

Op 14 december hebben wij u de handtekeningen overhandigd van het burgerinitiatief “Gezondheid EERST!” georganiseerd door vereniging Behoud de Parel. Graag willen wij u een nadere toelichting geven op de reden voor het burgerinitiatief, de aanpak, de achtergrond van de verschillende punten in het burgerinitiatief en wat we willen bereiken met het burgerinitiatief. Maar als eerste willen we graag ingaan op de procedure met betrekking tot het burgerinitiatief.

Procedure Burgerinitiatief (algemeen)

De dag voorafgaande aan de gemeenteraadsverkiezingen eind vorig jaar werd in een debat tussen de lijsttrekkers gesproken over de manier waarop burgers betrokken konden worden bij de “politiek” in het algemeen en het besturen van de gemeente in het bijzonder. Daarbij kwam ook het gebruik van het burgerinitiatief aan de orde. Geconstateerd werd dat er in Horst aan de Maas nog geen enkele keer gebruik gemaakt werd van dit middel en de veronderstelling werd geponeerd, dat dit misschien te maken zou hebben met het aantal handtekeningen (100) dat nodig was, om een burgerinitiatief rechtsgeldig te kunnen verklaren.

Vanaf het moment dat we gestart zijn met het burgerinitiatief (zaterdag 29 mei 2010) is ons gebleken dat het aantal van 100 handtekeningen geen enkel probleem vormt, omdat de inhoud van het initiatief breed leeft bij de bevolking. Al bij de start verzamelde de vereniging meer dan honderd handtekeningen. Het merendeel van de fractievoorzitters van uw raad waren daar getuige van.

In de vooronderstelling dat alleen stemgerechtigden van de gemeente Horst aan de Maas het burgerinitiatief konden ondertekenen, hebben we slechts handtekeningen verzameld van inwoners van Horst aan de Maas, die ouder waren dan 18 jaar. In de praktijk bleek dat veel kinderen en jeugdigen ook graag een handtekening wilden zetten. We hebben hen toen uitgelegd dat hun handtekening niet rechtsgeldig zou zijn. Ten onrechte, zo is ons gebleken na overleg met de griffier van uw raad, de heer Ruud Poels. Kennelijk zijn de regels voor het burgerinitiatief in de loop der tijd veranderd. Wij waren daar niet van op de hoogte en wellicht geldt dat ook voor andere groepen in de gemeente. Misschien is dit voor u reden, de regels voor een burgerinitiatief nog eens onder de aandacht te brengen van de burgers (en dit regelmatig te herhalen). Wij veronderstellen dat dit bij kan dragen aan de democratische processen in de gemeente Horst aan de Maas.

In de regels voor een burgerinitiatief in Horst aan de Maas staat ook, dat een burgerinitiatief dat gericht is op de aanpassing van een besluit pas rechtsgeldig is, als het besluit waar het burgerinitiatief zich op richt ten minste twee jaar geleden heeft plaats gevonden. Ons burgerinitiatief richt zich op de aanpassing van inrichtingseisen van LOG Witveldweg (waarover hierna meer) en daar is op 12 februari 2008 een besluit genomen door uw raad. In het overleg met de griffier wees deze er op, dat op zijn minst één punt van het burgerinitiatief (*Stoppen met de procedures voor realisering van nieuwe intensieve veehouderijen - IV - dan wel de uitbreiding van bestaande bedrijven totdat de resultaten van het lopende landelijke gezondheidsonderzoek volledig bekend zijn.*) onlangs – op 20 juli 2010 – besproken is in de gemeenteraad, wat geleid heeft tot een besluit.

De constatering van de griffier leidt tot twee opmerkingen onzerzijds:

- Zoals in onze aanbiedingstoespraak in uw vergadering van 14 december al aangegeven, hebben wij ons verbaasd over het feit dat 20 juli door uw raad een besluit genomen werd met betrekking tot het wel of niet wachten op de resultaten van een landelijk gezondheidsonderzoek.
Hoewel alle in de raad vertegenwoordigde fracties aanwezig waren bij de start van het burgerinitiatief en kennis hadden kunnen nemen van de inhoud van dat initiatief, werd dit punt toch geïsoleerd van de rest van ons initiatief behandeld. Buiten de vijf minuten die wij als vereniging kregen om inhoudelijk te reageren op het voorstel van het college, is er op dit punt niet overlegd met Behoud de Parel in hoeverre daarmee inbreuk gedaan woerd op de procesgang van het burgerinitiatief. Natuurlijk is het aan uw raad om te bepalen wanneer iets wel of niet behandeld wordt en op welk moment wel of niet een besluit genomen wordt. Maar daar waar door politici zelf zorgen uitgesproken worden over de betrokkenheid van de burgers van Horst aan de Maas bij het democratische besluitvormingsproces en meer in het bijzonder met betrekking tot het gebruik van het middel burgerinitiatief, achten wij de gang van zaken niet erg bevorderlijk. Zoals in onze aanbiedingstoespraak gesteld: vereniging Behoud de Parel was in ieder geval teleurgesteld over de gang van zaken. En even voor alle duidelijkheid: dat staat los van de inhoud van het besluit of de inhoud die het burgerinitiatief aan de orde stelt.
- In de regels voor een burgerinitiatief staat dat een burgerinitiatief niet kan handelen over een onderwerp waarover binnen twee jaar een besluit genomen is door de gemeenteraad. Strikt formeel zou u kunnen redeneren dat met betrekking tot het punt “stoppen van procedures in afwachting van de resultaten van het landelijk onderzoek naar gezondheidseffecten van de IV” in de raad een besluit genomen is en dat derhalve dit punt (of zelfs het gehele burgerinitiatief) geen onderdeel meer kunnen zijn van de beraadslagingen in uw raad. Hoewel wij er van uit gaan, dat u op basis van deze regel niet tot zulk een besluit over gaat willen wij u er op wijzen dat:
 - het eerste punt onlosmakelijk verbonden is met de andere punten, zoals wij verderop in onze brief nader zullen toelichten.
 - Alle raadsleden en het College van B&W op de hoogte waren (of konden zijn) van de inhoud van ons burgerinitiatief (dat gestart is op 29 mei 2010, dus ruim anderhalve maand voorafgaande aan uw raadsbesluit in deze) en dat de rechtsgeldigheid van het initiatief dat eerder gestart is dan het besluit (op basis waarvan het Burgerinitiatief niet rechtsgeldig verklaard zou kunnen worden) om die reden buiten kijf zou moeten staan.

In de regels met betrekking tot een burgerinitiatief is niet uitgewerkt op welke wijze een eenmaal ingediend burgerinitiatief behandeld wordt in en door uw gemeenteraad en op welke wijze de initiatiefnemer daarin betrokken wordt om daarmee het democratische gehalte van het besluitvormingstraject te optimaliseren. Graag willen wij van de gelegenheid gebruik maken om ons idee hierover kenbaar te maken. U mag daar tevens een verzoek in zien om ons burgerinitiatief op de voorgestelde wijze te behandelen.

Er van uitgaande dat het burgerinitiatief eerst in commissieverband (“technisch”) en vervolgens in uw raad besproken wordt, stellen wij voor, dat de vereniging Behoud de Parel in het overleg van de daartoe geëigende commissie de gelegenheid krijgt om vragen met betrekking tot het burgerinitiatief (en de toelichtring daar op, door middel van deze brief) te beantwoorden.

Bij de behandeling van en discussie over de inhoud van het burgerinitiatief met als doel te komen tot een besluit van de raad stellen wij voor, dat de vereniging Behoud de Parel in die zin deel neemt aan de beraadslagingen, dat zij de mogelijkheid krijgt voorafgaande aan het debat nog een korte toelichting te geven en na elke termijn de gelegenheid krijgt om te reageren. Uiteraard is de vereniging niet betrokken bij de definitieve besluitvorming, c.q. de stemming in de raad.

Redenen voor het Burgerinitiatief “Gezondheid EERST!”

De discussie over het burgerinitiatief tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar, het besluit over de inrichting van LOG Witveldweg van 12 februari 2008, de steeds duidelijker signalen dat de Intensieve Veeteelt aanmerkelijke risico's heeft ten aanzien van de volksgezondheidsituatie in de omgeving rond – in dit geval – megastallen als het Nieuw Gemengd Bedrijf, Klevar in Sevenum, Ashorst in Veld Oostenrijk, Willems in America (en ook de onlangs bekend geworden plannen van Kalvermesterij Klopman om diens stal uit te breiden tot een megastal van 2400 kalveren) én het in het najaar van 2009 gepresenteerde rapport

van de GGD Noord- en Midden-Limburg met haar tekortkomingen, fouten en tendentieuze conclusies waren alle redenen voor de vereniging na te denken over het starten van een burgerinitiatief.

Met het burgerinitiatief dragen de vereniging en de burgers die het initiatief ondertekend hebben op een positieve manier bij aan de besluitvorming over het optimaliseren van de leefomstandigheden binnen de gemeente Horst aan de Maas in relatie tot de vestiging van agrarische bedrijven, met name in de sector Intensieve Veeteelt.

Aanpak Burgerinitiatief “Gezondheid EERST!”

Op zaterdag 29 mei is vereniging Behoud de Parel gestart met het burgerinitiatief. Naast een relatief groot aantal belangstellende burgers waren de partijen die vertegenwoordigd zijn in de gemeenteraad – CDA, Essentie, SP, PvdA/PK en D66 - ook present, even als vertegenwoordigers van de Dorpsraad Grubbenvorst. Die aanwezigheid van politiek en dorpsraad heeft de vereniging op prijs gesteld. Al bij de start hebben meer dan honderd burgers het burgerinitiatief ondertekend. Daarnaast heeft de voorzitter van de Dorpsraad Grubbenvorst apart op een groot bord diens handtekening geplaatst. Later heeft ook de voorzitter van de Dorpsraad van Horst zijn handtekening geplaatst. Toen we andere Dorpsraden verzochten een handtekening te plaatsen, kregen we te horen dat zij sympathiek stonden tegenover het initiatief van Behoud de Parel, maar dat zij liever eigen middelen benutten om “de politiek” hun standpunt kenbaar te maken. Dat resulteerde in een brief van de gezamenlijke dorpsraden aan het college van B&W, waarin ze hun zorg uit spraken ten aanzien van de gezondheidseffecten van de IV op de omgeving.

Naast de handtekeningen die bij de start zijn ingezameld, is nog twee keer actie gevoerd om handtekeningen te verzamelen. Eén keer in het centrum van Grubbenvorst en één keer in het centrum van Horst. Verder heeft vereniging Behoud de Parel burgers van Horst aan de Maas de gelegenheid geboden om haar steun te betuigen met het burgerinitiatief via de website: www.behouddeparel.nl. Het aantal handtekeningen die “op straat” zijn geplaatst, bedraagt 249. Via de digitale weg hebben 257 mensen het burgerinitiatief ondersteund en daarnaast hebben nog een flink aantal mensen hun sympathie betuigd met het burgerinitiatief (het betrof die mensen, die niet stemgerechtigd zijn in de gemeente Horst aan de Maas).

Toelichting op de onderdelen van het burgerinitiatief

Het Burgerinitiatief “Gezondheid EERST!” roept de gemeenteraad op:

- Te stoppen met de procedures voor realisering van nieuwe intensieve veehouderijen dan wel de uitbreiding van bestaande bedrijven totdat de resultaten van het lopende landelijke gezondheidsonderzoek volledig bekend zijn.
- Te komen tot een herziening van het besluit over de gebiedsvisie LOG Witveldweg van 12 februari 2008, waarbij nadrukkelijk gekeken wordt naar te nemen maatregelen om de (mogelijke) effecten van de te realiseren bedrijven op de gezondheid van de burgers in en nabij het LOG Witveld uit te sluiten.
- Vaststellen in hoeverre maatregelen genomen dienen te worden, ter voorkoming van negatieve gezondheidseffecten met betrekking tot de andere initiatieven ter realisering van nieuwe intensieve veehouderijen, dan wel uitbreidingen van bestaande bedrijven in Horst aan de Maas.
- Er bij de verantwoordelijke organen (met name de MER-commissie) op aan te dringen, de effecten van de IV op de gezondheid van mensen (omwonenden) mee te nemen in de toetsing van initiatieven van agrarische ondernemers.

Uit steeds meer onderzoeken naar afzonderlijke aspecten, samenhangend met de Intensieve Veeteelt (IV) blijkt dat er aanwijzingen zijn dat IV-bedrijven (grote) gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Denk aan de Q-koorts, de Mexicaanse griep (afkomstig van een combinatie van de vogel- en varkensgriep, net als de superdodelijke Spaanse griep in het begin van de vorige eeuw), het toedienen van ongekeende hoeveelheden antibiotica in de Intensieve Veehouderij (als preventief geneesmiddel en als groeibevorderaar) wat leidt tot de bekende ziekenhuisbacterie (MRSA) bij varkensboeren en de ESBL in kippenvlees, die – vooral met mensen met een verzwakt afweersysteem – tot grote gezondheidsproblemen kan leiden. Al langer zijn de problemen bekend met salmonella (vooral bij kippen), ammoniak (stank levert ook gezondheidsproblemen

op) en de fijnstofproblematiek. In relatie tot de IV krijgt de fijnstofproblematiek een extra dimensie in verband met de zoönosen, die verbonden zijn aan de fijnstof. Dat brengt extra risico's met zich mee. Aanvankelijk werd de zorgen omtrent de risico's door bestuurders (lokaal, provinciaal en landelijk) weggewuifd. Vijftig artsen in Noord-Limburg (huisartsen, specialisten en artsen van de GGD Noord- en Midden Limburg) tekenden een petitie, waarmee zij hun zorgen uitspraken met betrekking tot de mogelijk negatieve gezondheidseffecten van de IV. Vanuit burgers namen de zorgen ook steeds meer toe, mede op basis van wetenschappelijke publicaties op dit gebied. Burgerinitiatieven op provinciaal niveau, met name in Noord-Holland, Brabant, Drenthe en Limburg leidden er toe dat bestuurders bij de minister aandrongen op nader onderzoek. Maar toen met name de GGD Brabant-Zeeland – mede op basis van systematisch verzamelde gegevens van huisartsen – een correlatie aantoonde tussen ziektes en IV, werden bestuurders uiteindelijk min of meer gedwongen, nader onderzoek te gaan doen.

In februari 2010 is landelijk onderzoek gestart naar de gezondheidsrisico's van de intensieve veeteelt voor burgers. De resultaten van dit onderzoek moeten leiden tot nadere regelgeving met betrekking tot de vestiging van IV en de omstandigheden waaronder die vestiging plaats kan vinden.

In het meest extreme geval zou het onderzoek kunnen leiden tot regels die IV onmogelijk maken. Om veel meer redenen dan uitsluitend argumenten met betrekking tot gezondheidseffecten zou zulk een besluit toegejuicht worden door Behoud de Parel. Denk aan argumenten met betrekking tot ruimtelijke ordening (openheid van het landschap); economie (ongelijke concurrentie, zowel binnen Nederland – onder andere door het gratis verstrekken van dierrechten aan bijvoorbeeld de initiatiefnemers van het NGB – voor kleine en middelgrote veebedrijven als buiten Nederland, waarbij de pretentie van onder andere het NGB “de wereld te voeden”, niet echt duurzaam is, omdat het er, uitgaande van duurzaamheidsprincipes, op aan komt dat de afzonderlijke landen in de wereld in staat zijn of worden gesteld hun eigen voedsel te produceren - voedselsovereiniteit); milieu, met name in verband met de onbalans in de mineralenhuishouding (mineralen – voedsel - wordt voor een groot deel geïmporteerd vanuit het buitenland, soja uit Zuid Amerika bijvoorbeeld) en het resultaat – vlees – wordt geëxporteerd naar het buitenland. Wat in Nederland achter blijft is de mest, met alle negatieve gevolgen van dien op het leefmilieu. De “oplossing” van het NGB – die haar naar de mening van Behoud de Parel ten onrechte – de titel “innovatief” (hoe nietszeggend deze term ook is, kijkend vanuit de principes van duurzaamheid) oplevert – bestaat uit mestvergisting, die energie op levert en resulteert in export van het extract van mest naar het buitenland (Duitsland)¹.

Desondanks houden wij er rekening mee dat zulk een besluit door de rijksoverheid niet genomen zal worden. Ervaringen met betrekking tot de bescherming van het milieu leren dat de overheid in het algemeen slechts

¹ Behoud de Parel hecht er aan, op dit punt een relativisering aan te brengen op de duurzaamheidsclaims vanuit het NGB. Het NGB meldt dat ze kringlopen wenst te sluiten door haar veevoer zoveel mogelijk te betrekken van binnen de regio. Binnen de regio legt het NGB een claim op een deel van de beschikbare landbouwgrond. Het gevolg is dat er minder grond beschikbaar is voor voedselgewassen en voor veevoer voor de andere veehouderijbedrijven in de regio. De ten behoeve van het NGB verloren gegane productie van menselijke voedselgewassen en van veevoer voor de overige veehouderijbedrijven zal gecompenseerd moeten worden door grotere importen van buiten de regio. Per saldo verandert er dus niets aan de totale import van mineralen en blijft de mineralenbalans even scheef. Met andere woorden: het NGB kan alleen maar haar kringlopen sluiten bij de gratie van het minder gesloten worden van de kringloop van anderen in de regio. In jargon heet dit een *trade-off*. De enige manier om de regionale mineralenbalans evenwichtiger te maken (lees: kringlopen te sluiten) is herstel van de balans tussen plantaardige en dierlijke productie door terugdringing van de omvang van de veestapel. Bij het NGB is geen sprake van op elkaar afgestemde plantaardige productie en dierlijke productie, dat zo kenmerkend is voor een klassiek gemengd bedrijf. Het NGB onderscheidt zich in deze nauwelijks van andere grondloze intensieve veehouderijbedrijven. De naam Nieuw Gemengd Bedrijf is dan ook misleidend. Het is de bedoeling dat de binnen het NGB geproduceerde mest in verschillende stappen wordt verwerkt, waarbij netto energie wordt geproduceerd. De energieproductie binnen het NGB gebeurt op basis van verwerking van eigen dierlijke mest, van mest van andere bedrijven én van zogenaamde co-producten (60.000 ton mest en 60.000 ton co-producten). Voor wat betreft de aard van de co-producten moeten we het doen met slechts de mededeling dat het vooral zal gaan om reststromen uit de voedingsindustrie en andere wettelijke toegestane stromen. In veel bestaande mestvergistingsinstallaties worden forse hoeveelheden maïs als co-product gebruikt. Negatieve effecten op biodiversiteit en concurrentie met voedselgewassen zijn evident. Onduidelijkheid omtrent de aard van de co-producten bij het NGB vormt des te meer een prangende kwestie omdat een aanzienlijk deel van de vermeende duurzaamheidsvoordelen van het NGB gestoeld zijn op de vergisting van mest met co-producten.

onder druk – en nadat de sector zelf niet bereid was tot maatregelen – minimalistische regels stelde. Verdere druk was nodig, om verdere bescherming te realiseren. Zo zal het met de gezondheidseffecten ook gaan. De ervaring leert dat – zelfs als er regels gesteld zijn – bedrijven die regels niet (altijd) toepassen en handhaving uiterst gewenst is om het milieu te beschermen. Dat het vervolgens met die handhaving ook ernstig mis kan gaan en dat het er op lijkt dat de gemeente de middelen ontbeert om direct handhavend op te treden, is gebleken in de casus Knoops (IV nabij Lottum). En – nogmaals – het is realistisch te verwachten dat deze gang van zaken aan de orde van de dag zal zijn, als het gaat om voor de omwonenden negatieve gezondheidseffecten van de IV.

Op dit moment geldt de gebiedsvisie met betrekking tot het LOG Witveldweg als toetsingskader voor vestigingen in dit gebied. Ten tijde van het vaststellen van de inrichtingseisen – 12 februari 2008 – waren veel aspecten met betrekking tot de volksgezondheid in relatie tot de IV niet bekend. Een belangrijk rapport van het RIVM met betrekking tot gezondheidseffecten bijvoorbeeld, werd gepresenteerd op 12 februari 2008, dezelfde dag waarop de gemeenteraad van Horst aan de Maas met een nipte meerderheid de gebiedsvisie vastgesteld. In dat rapport werd aanbevolen kippen- en varkensbedrijven minimaal 1 tot 2 kilometer uit elkaar te plaatsen om daarmee te voorkomen dat vogel- en varkensgriep met elkaar zouden interfereren tot een pandemie met de omvang van de Spaanse griep (ook een interferentie van vogel- en varkensgriep). Was deze kennis eerder voor handen geweest dan mag je – uitgaande van verantwoord bestuur – veronderstellen dat in de gebiedsvisie regels opgenomen waren, die stelden dat er afstand bewaard diende te worden tussen varkens- en kippenbedrijven. Vergunningaanvragen voor het NGB (of andere geplande megastallen) – getoetst aan een dergelijke regel – zouden in dat geval op basis van deze regel leiden tot of afwijzing van de vergunning óf – en dat lijkt het meest voor de hand liggend – aanpassing van het vestigingsplan en in het verlengde daarvan een aanpassing van de vergunningaanvraag.

Zoals u in het tweede punt van ons burgerinitiatief - herziening van het besluit over de gebiedsvisie LOG Witveldweg van 12 februari 2008 – kunt lezen, dienen de conclusies uit het landelijk onderzoek naar gezondheidseffecten vertaald te worden naar aanpassing van die gebiedsvisie. Hetzelfde geldt natuurlijk voor andere LOG's in de gemeente. En die conclusies dienen tenslotte – zoals in punt drie van ons burgerinitiatief wordt voorgesteld – óók vertaald te worden naar maatregelen ter voorkoming van negatieve gezondheidseffecten met betrekking tot de andere initiatieven ter realisering van nieuwe intensieve veehouderijen, dan wel uitbreidingen van bestaande bedrijven in Horst aan de Maas, ook buiten de LOG's. Een en ander dient natuurlijk ook opgenomen te worden in bestemmingsplannen voor het buitengebied (bestaande dienen hierop te worden aangepast, toekomstige bestemmingsplannen houden er rekening mee).

Nu uw gemeenteraad in uw vergadering van 20 juli 2010 besloten heeft, de procedures met betrekking tot bijvoorbeeld het NGB niet stil te leggen totdat de resultaten van het landelijk onderzoek gepresenteerd zijn – waarschijnlijk in het voorjaar van volgend jaar – en het NGB inmiddels een bouwvergunningaanvraag heeft ingediend, dient toetsing van die aanvraag plaats te vinden op basis van de bestaande gebiedsvisie. Omdat het bestemmingsplan buitengebied nog niet vastgesteld is, kan hier geen toetsing op plaats vinden. De juridische implicaties van een en ander zijn op dit moment niet helemaal duidelijk, maar het lijkt er op, dat de handelwijze van het NGB er vooral op gericht is om zwaardere vestigingseisen (bijvoorbeeld op basis van de Wabo - die sinds 1 oktober 2010 geldt), of een aanpassing van de gebiedsvisie, zoals door ons gevraagd, wil ontlopen. Dat werpt natuurlijk een geheel andere blik op het “verantwoord ondernemerschap” dat de initiatiefnemers propageren, waarbij ze stellen bij de realisering van hun plannen uit te gaan van de hoogste standaarden. Om vaststelling van hogere standaarden te ontlopen, dienen ze maar alvast aanvragen in... Dat geeft weinig vertrouwen in het duurzame karakter van managementmaatregelen, op het moment dat het er - vanuit bedrijfsbelangen gezien – om gaat spannen. Bijvoorbeeld als economische omstandigheden zulk een druk leggen op de bedrijfsvoering, dat – zoals zo vaak blijkt in deze sector – milieu (of in ons geval gezondheidsmaatregelen) er bij inschieten, ten faveure van de economische belangen.

De in het vooruitzicht gestelde overeenkomst van het gemeentebestuur met het NGB, die er toe moet leiden dat het NGB niet door gaat of haar plannen wijzigt, op basis van de resultaten van het landelijk onderzoek, kan afgedwongen worden, omdat de gemeente de grond waar het NGB zich wil vestigen, in bezit heeft. Dat is inderdaad een middel dat ingezet kan worden. Maar tot nu toe heeft het gemeentebestuur en een deel van de collegepartijen zich laten kennen als een groot voorstander van de komst van het NGB. De zorg van

Behoud de Parel en burgers is, dat het drukmiddel - dat in handen is van juist deze voorstanders – niet dat effect zal hebben, dat gewenst is.

Indien ook de huidige voorstanders zo zeker zijn van hun zaak en er van uit gaan dat het NGB (of andere bedrijven als Klevar) toereikende en adequate maatregelen nemen en waar nodig hun plannen aanpassen, dan kan er toch geen praktisch bezwaar zijn, daartoe algemeen geldende regels te stellen (al was het maar om andere initiatieven, die wellicht minder hoge standaarden aanhouden, te dwingen dezelfde maatregelen te nemen, óók van belang in het kader van eerlijke concurrentieverhoudingen tussen deze bedrijven en bijvoorbeeld het NGB of Klevar). En – juist daarom – de procedures met betrekking tot bestaande initiatieven voor IV stil te leggen, tot dat de resultaten van het landelijk onderzoek bekend zijn en geleid hebben tot de noodzakelijke regels, richtlijnen en wat dies meer zij binnen bestemmingsplannen en gebiedsvisies.

Met betrekking tot het laatste punt van het burgerinitiatief “Gezondheid EERST!” - er bij de verantwoordelijke organen (met name de MER-commissie) op aan te dringen, de effecten van de IV op de gezondheid van mensen (omwonenden) mee te nemen in de toetsing van initiatieven van agrarische ondernemers – is door uw raad ook gedebatteerd in de raadsvergadering van 20 juli 1020. In de aanbiddingsspeech is daar ook al kort op in gegaan. We hebben aangegeven dat ten behoeve van de vestiging van het NGB nog verschillende MER-procedures (Milieu Effect Rapportage) Ten behoeve van de vestiging van het NGB worden nog verschillende MER-procedures (Milieu Effect Rapportage) doorlopen. Eén daarvan is de Plan MER, die ons – en uw raad – in het vooruitzicht is gesteld en de MER ten behoeve van het NGB. Voorafgaande aan de raadsvergadering van 20 juli 2010 bepleitte Behoud de Parel de MER-commissie actief te benaderen met het verzoek om nadrukkelijk de gezondheidseffecten mee te nemen in haar toetsing. Wethouder Litjens wenste dat advies niet op te volgen. "De MER-commissie is een onafhankelijke commissie en ik wil de onafhankelijkheid van de commissie respecteren", aldus de wethouder. Daartegen brengen wij in dat je gerust tegen een onafhankelijke commissie mag zeggen, waar zij naar jouw mening extra aandacht dient te besteden. Een onafhankelijke commissie kan dat vervolgens overigens naast zich neer leggen. Daar is ze vrij in en dat tekent juist haar onafhankelijkheid. Met betrekking tot de toetsing van gezondheidseffecten in relatie tot de Mer-beoordeling zijn daar zelfs Europese richtlijnen voor opgesteld. Nogmaals: door aandacht te vragen voor specifieke aspecten tast je de onafhankelijkheid van de MER-commissie echt niet aan. In die zin blijft ons punt in het burgerinitiatief recht overeind staan. Om praktische redenen – de MER ten behoeve van het NGB is inmiddels gepubliceerd en zienswijzen zijn ingebracht – richt dit punt zich nu met name op de toegezegde Plan MER.

Overigens blijkt uit de MER van het NGB dat wij niet voor niets aandacht gevraagd hebben voor dit punt in het burgerinitiatief. In die MER wordt slechts mondjesmaat aandacht gegeven aan de (eventueel negatieve) gezondheidseffecten van de IV. Een milieueffectrapportage dient inzicht te geven in de gevolgen van - in dit geval - het Nieuw Gemengd Bedrijf (NGB) op de leefsituatie van de inwoners van Grubbenvorst, Horst (met name Berkelsbroek), Melderslo en Lottum en meer in het bijzonder op de volksgezondheidssituatie. Zoals gezegd verschaft de MER vooral op dat laatste punt, weinig inzicht. Feitelijk wordt in de MER ook toegegeven dat er nog veel kennis ontbreekt op het gebied van uitstoot van bijvoorbeeld fijnstof en ammoniak, de wettelijke toetsingskaders (met name de stikstofneerslag in zogenaamde Natura-2000-gebieden zoals Maasduinen) en de verdere ontwikkeling van LOG Witveld. De provincie erkent dat met betrekking tot bijvoorbeeld het Nieuw Gemengd Bedrijf, maar bijvoorbeeld ook ten aanzien van de megastal van kalvermesterij Klopman, nog belangrijke kennis ontbreekt met betrekking tot de gezondheidseffecten van de intensieve veeteelt op de omgeving. De ervaringen met de Q-koorts, de risico's met de zogenaamde MRSA- en ESBL-bacteriën die resistent zijn tegen antibiotica en daarmee een gevaar voor de weerstand van mensen tegen infectieziekten, de vogelgriep: even zo vele recente ervaringen met de gezondheidsrisico's, die grote gevolgen hebben en hadden voor niet alleen de omwonenden, maar ook de consumenten van de dierproducten, die geproduceerd worden. Naar de mening van Behoud de Parel zou de provincie geen medewerking mogen verlenen aan de realisatie van het Nieuw Gemengd Bedrijf. Om die reden ook is Behoud de Parel eerder dit jaar juist haar burgerinitiatief gestart, waarover we nu spreken en waarin gevraagd wordt de procedures stop te leggen totdat meer duidelijkheid bestaat met betrekking tot de gezondheidseffecten van het NGB.

Daarmee is – kijkend naar het totale burgerinitiatief – de cirkel weer rond. Daarmee hopen we dan ook tegelijkertijd aangetoond te hebben dat de vier punten onderling met elkaar samen hangen en – wat ons betreft – feitelijk niet ieder apart behandeld kunnen worden. Het zou een goede zaak zijn indien uw raad de punten in hun onderling verband behandelt.

Wat we willen bereiken met het burgerinitiatief “Gezondheid EERST!”?

Met het Burgerinitiatief vragen de ondertekenaars aan de gemeenteraad om die maatregelen te nemen die nodig zijn om eventuele gezondheidsrisico's, als gevolg van de vestiging (of uitbreidingen) van IV-bedrijven in de gemeente Horst aan de Maas, uit te sluiten. Om die maatregelen effectief te laten zijn is het noodzakelijk de inrichtingseisen, zoals die geformuleerd zijn in de gebiedsvisie met betrekking tot LOG Witveldweg, aan te passen en het bestemmingsplan buitengebied aan te vullen. Ook dient actief aandacht gegeven worden aan het proces om de initiatieven als het NGB (en andere) te toetsen aan de eisen die daar volgens uw gemeenteraad (voor zover die van mening is dat negatieve gezondheidseffecten uitgesloten moeten worden) voor nodig zijn. In dat geval ligt het voor de hand bij die gremia, waar toetsing plaats vindt, speciale aandacht te vragen voor de gezondheidseffecten. Zoals bij de MER-commissie bijvoorbeeld.

Op deze wijze handelend zet de gemeenteraad de gezondheid van haar burgers op de eerste plaats en komen – bijvoorbeeld economische belangen – pas daarna aan de orde. Dan kunnen wij – samen met uw raad – terecht stellen dat Horst aan de Maas zegt: Gezondheid EERST!

Concluderend

Ter afsluiting kunnen we slechts de hoop uit spreken dat dit burgerinitiatief zal leiden tot een positieve en vruchtbare uitwisseling van gedachten tussen uw raad en de vereniging Behoud de Parel als initiatiefnemers van het burgerinitiatief. Een en ander tot meerdere heil (in letterlijke zin) van de bevolking van Horst aan de Maas.

Met vriendelijke groet,

André Vollenberg
(Voorzitter)

Mede namens,				
Marlotte Bakker	Frits Tenge	Wout Hendriks	Toon van Gerven	Paul Geurts
(Secretaris)	(Penningmeester)	(Bestuurslid)	(Bestuurslid)	(Bestuurslid)